

KINNITATUD
RMK juhatuse 02.10.2018
otsusega nr 1-32/77

RIIGIMETSA MAJANDAMISE KESKUSE EELARVE KOOSTAMISE JUHEND

1. Eelarve koostamise põhimõtted

- 1.1. Riigimetsa Majandamise Keskuse (edaspidi RMK) eelarve koostatakse RMK arengukavaga püstitatud eesmärkide täitmiseks.
- 1.2. Eelarve koosneb kasumieelarvest ja kapitaalmahutuste eelarvest.
- 1.3. RMK eelarve ja siseaudititalituse eelarve kinnitab nõukogu.
- 1.4. Nõukogule esitatakse kinnitamiseks RMK kasumieelarve, siseaudititalituse kasumieelarve ja kapitaalmahutuste eelarve ning eelarve seletuskiri. Eelarve seletuskiri sisaldab tegevusvaldkondade kasumieelarveid, administratsiooni kasumieelarvet ja tegevusvaldkondade ning administratsiooni kasumieelarvete seletuskirju.
- 1.5. Tegevusvaldkondade struktuuriüksuste tulude ja ärikulude eelarved koostatakse vastavalt peatükkidele 3 kuni 8.
- 1.6. Administratsiooni struktuuriüksuste tugiteenuste eelarved koostatakse vastavalt peatükile 9.
- 1.7. Kõikide struktuuriüksuste palga-, transpordi- ja juhtimiskulude eelarved koostatakse vastavalt peatükile 10.
- 1.8. RMK eelarve saadakse tegevusvaldkondade eelarvete ja administratsiooni eelarve konsolideerimisel.
- 1.9. Külaskorraldusosakonna, looduskaitseosakonna ja Põlula kalakasvatustalituse sisseostetavate kaupade ja teenuste kulu eelarvestatakse koos käibemaksuga (20%), teistel struktuuriüksustel käibemaksuta.
- 1.10. Sisekäibena eelarvestatakse metsataimede müük taimla- ja seemnemajandusosakonna poolt metsakasvatustalitusele. Sisekäive näidatakse eraldi real tuludes ja kuludes.
- 1.11. Saadav sihtfinantseerimine eelarvestatakse eelarve real 4.1. Ärikulude katteks minev sihtfinantseering eelarvestatakse vastavale eelarve reale ning tuuakse eelarve sisestusfailis eraldi sisestuslehel välja. Kapitaalmahutuste katteks minev sihtfinantseering eelarvestatakse kapitaalmahutuste eelarvesse ning tuuakse eraldi finantsallikana välja.
- 1.12. Eelarvete koostamise eest vastutavate struktuuriüksuse juhid.
- 1.13. Eelarvete koostamist koordineerib tootmis- ja finantskontroller.

2. Eelarve koostamise tegevuste järjekord

- 2.1. Struktuuriüksuste juhid koostavad järgmise aasta kasumieelarve ja kapitaalmahutuste eelarve projekti ning jooksva aasta eelarve täitmise prognoosi ning sisestavad need X-ketta kataloogi „Eelarve“, vastava aasta ja vastava struktuuriüksuse faili.
- 2.2. Tegevusvaldkondade juhid, administratsiooni struktuuriüksuste juhid ja siseaudititalituse juhataja koostavad eelarve projekti seletuskirjad ja sisestavad need X-ketta kataloogi „Eelarve“, vastava aasta ja vastava tegevusvaldkonna ja tugiteenuste kataloogi.
- 2.3. Tootmis- ja finantskontroller koostab juhatusele RMK kasumieelarve, kapitaalmahutuste eelarve projektid ja seletuskirja projekti.
- 2.4. Juhatus esitab RMK eelarve projekti ja seletuskirja nõukogule kinnitamiseks.
- 2.5. Eelarves sisalduv siseaudititalituse eelarve kinnitatakse eraldi nõukogu otsusega.
- 2.6. Eelarvestamisega koos esitatakse struktuuriüksuste poolt riigihangete osakonnale hankeplaani ja personaliosakonnale koolitusplaani projektid.
- 2.7. Peale RMK eelarve kinnitamist RMK nõukogu poolt, kinnitab juhatus struktuuriüksuste eelarved ja struktuuriüksuste eelarved imporditakse AXA eelarvemoodulisse.

3. Metsamajanduse tegevusvaldkonna eelarve koostamine

3.1. Metsamajanduse tegevusvaldkonna eelarve koosneb metsamajanduse regioonide (Edela, Kagu ja Kirde), metsakasvatustalituse, metsaparandusosakonna, metsaparandustalituse, puiduenergeetikatalituse ja metsamajandusosakonna eelarvest.

3.2. ÄRITULUD

3.2.1. **Metsamajanduslike teenuste müük (1.5.1).** Nendeks tuludeks eelarvestatakse teistele metsaomanikele tehtava maapinna ettevalmistamise ja külvi teenuse tulud ning elektri-, gaasi- ja muude trasside hooldamise ning raadamise teenuse tulud. Eelarvestatakse vastavalt tellimustele.

3.3. VARUMISE ÄRIKULUD

3.3.1. **Metsamaterjali ost (5.1.3).** Nendeks kuludeks eelarvestatakse planeeritud puidu ostmise kulud eraomanikelt metsaparandusobjektide raietel. Eelarvestatakse lähtudes eelmiste perioodide mahtudest ning puiduturustusosakonna juhataja poolt kehtestatud ostuhindadest.

3.3.2. **Uuendusraie (5.2.1.1).** Nendeks kuludeks eelarvestatakse uuendusraiest saadava puidu varumise kulud. Maht eelarvestatakse lähtudes arvestuslangi ja kahjustatud metsade uuendusraie pindalast ning prognoositud väljaraiest (tm/ha). Ühikuhind eelarvestatakse lähtudes planeeritud keskmisest tüvemahust, kokkuveokaugusest ja keskmisest alusmetsa tihendusest. Samuti järgmiseks aastaks prognoositud kütuse hinnast, töötasu suurusest ning töövõtulepingute koefitsiendist hinnaraamistikule.

3.3.3. **Harvendusraie (5.2.1.2).** Nendeks kuludeks eelarvestatakse harvendusraiest saadava puidu varumise kulud. Maht eelarvestatakse lähtudes optimaalsest harvendusraie pindalast ning prognoositud väljaraiest (tm/ha). Ühikuhind eelarvestatakse lähtudes planeeritud keskmisest tüvemahust, kokkuveokaugusest ja keskmisest alusmetsa tihendusest. Samuti järgmiseks aastaks prognoositud kütuse hinnast, töötasu suurusest ning töövõtulepingute koefitsiendist hinnaraamistikule.

3.3.4. **Sanitaarraie ja muud raided (5.2.1.3).** Nendeks kuludeks eelarvestatakse sanitaarraiest, kujundusraiest ja valikraiest saadava puidu varumise kulud. Maht eelarvestatakse lähtudes eelmiste perioodide keskmisest sanitaarraie pindalast ja planeeritud kujundusraie pindalast ning prognoositud väljaraiest (tm/ha). Ühikuhind eelarvestatakse lähtudes eelmiste perioodide ühikuhinnast ja prognoositavast hinnamuutusest.

3.3.5. **Raadamine (5.2.1.4).** Nendeks kuludeks eelarvestatakse raadamisest ja trassiraiest saadava puidu varumise kulud. Maht eelarvestatakse lähtudes eelmiste perioodide keskmisest raadamise ja trassiraiest pindalast ning prognoositud väljaraiest (tm/ha). Ühikuhind eelarvestatakse lähtudes eelmiste perioodide ühikuhinnast ja prognoositavast hinnamuutusest.

3.3.6. **Raidmete varumine (5.2.1.5).** Nendeks kuludeks eelarvestatakse raidmete varumise kulud. Maht eelarvestatakse lähtudes eelmiste perioodide raidmete varumise mahust. Ühikuhind eelarvestatakse lähtudes eelmiste perioodide ühikuhinnast ja prognoositavast hinnamuutusest.

3.3.7. **Tüveste varumine (5.2.1.6).** Nendeks kuludeks eelarvestatakse tüveste varumise kulud. Maht eelarvestatakse lähtudes eelmiste perioodide tüveste varumise mahust. Ühikuhind eelarvestatakse lähtudes eelmiste perioodide ühikuhinnast ja prognoositavast hinnamuutusest.

3.3.8. **Metsamaterjali varumisega kaasnevad kulud (5.2.1.7).** Nendeks kuludeks eelarvestatakse raielangi ettevalmistamisega; raiega kaasnenud pinnase ja

rajatiste korrastamisega; liiklusmärkide soetamisega; ajutiselt tee tolmuvaabaks muutmisega seotud kulud. Eelarvestatakse lähtudes raiemahtudest.

3.4. **LOGISTIKA ÄRIKULUD**

3.4.1. **Metsamaterjali väljavedu kliendile (5.2.2.1).** Nendeks kuludeks eelarvestatakse vahelaost (sh puiduterminalist) kliendile veetava ümarpuidu veoga seotud kulud. Maht eelarvestatakse lähtudes varumise ja aastavahetuse laoseisu kogustest. Ühikuhind eelarvestatakse lähtudes planeeritud keskmisest väljaveo kaugusest ja läbisõidu kasutuse koefitsiendist. Samuti järgmiseks aastaks prognoositud kütuse hinnast, töötasu suurusest ning veolepingute koefitsiendist hinnaraamistikule.

3.4.2. **Metsamaterjali vedu RMK terminali (5.2.2.2).** Nendeks kuludeks eelarvestatakse vahelaost RMK puiduterminali veetava ümarpuidu veoga seotud kulud. Maht eelarvestatakse lähtudes prognoositud turukonjunktuurist ning järgmiseks aastaks prognoositavatest puidumüügi turuhindadest. Ühikuhind eelarvestatakse lähtudes planeeritud keskmisest väljaveo kaugusest ja läbisõidu kasutuse koefitsiendist. Samuti järgmiseks aastaks prognoositud kütuse hinnast, töötasu suurusest ning veolepingute koefitsiendist hinnaraamistikule.

3.4.3. **Metsamaterjali väljaveoga kaasnevad kulud (5.2.2.3).** Nendeks kuludeks eelarvestatakse ümarpuiduveoga kaasnevad kulud (puidu sorteerimine, libeduse tõrje, laoplatši koristamine, seisuaja kompenseerimine, praami ülesõit jne). Eelarvestatakse lähtudes ümarpuidu veo kogusest.

3.5. **METSAKASVATUSE ÄRIKULUD**

3.5.1. **Maapinna ettevalmistamine (5.2.3.1).** Nendeks kuludeks eelarvestatakse maapinna ettevalmistamise ja maapinna mineraliseerimisega seotud kulud. Maht eelarvestatakse lähtudes uuendamist ja taasmetsastamist vajavate eraldiste pindalast ja metsakasvataja poolt tehtud uuendusvõtte valikust. Ühikuhind eelarvestatakse lähtudes järgmiseks aastaks prognoositud kütuse hinnast, töötasu suurusest ning töövõtulepingute koefitsiendist hinnaraamistikule.

3.5.2. **Metsauuenduse rajamine (5.2.3.2).** Nendeks kuludeks eelarvestatakse metsataimede istutamisega ja metsapuu seemnete külvamisega seotud kulud. Maht eelarvestatakse lähtudes uuendamist vajavatest eraldisest ja metsakasvataja poolt tehtud uuendusvõtte valikust. Ühikuhind eelarvestatakse lähtudes järgmiseks aastaks taimla- ja seemnemajanduse osakonna juhataja poolt kinnitatud metsataimede ja metsapuu seemnete hinnakirjast, metsataimede istutamise algtihedusest, metsapuu seemnete külvinormist ja prognoositud ühikuhinna muutusest.

3.5.3. **Metsauuenduse täiendamine (5.2.3.3).** Nendeks kuludeks eelarvestatakse metsauuendamise täiendamisega seotud kulud. Maht eelarvestatakse lähtudes eelmiste perioode mahtudest. Ühikuhind eelarvestatakse lähtudes järgmiseks aastaks taimla- ja seemnemajanduse osakonna juhataja poolt kinnitatud metsataimede hinnakirjast, metsataimede istutamise algtihedusest ja prognoositud ühikuhinna muutusest.

3.5.4. **Metsauuenduse hooldamine (5.2.3.4).** Nendeks kuludeks eelarvestatakse metsauuendamise hooldamisega seotud kulud. Maht eelarvestatakse lähtudes metsauuendusefondis olevate eraldiste olemi järgi, arvestades viimast töövõtet ja aastat, eesmärgi puuliiki ning mulla viljakust. Ühikuhind eelarvestatakse lähtudes järgmiseks aastaks prognoositud kütuse hinnast, töötasu suurusest,

planeeritud erinevate töövõtete osakaaludest ning töövõtulepingute koefitsiendist hinnaraamistikule.

- 3.5.5. **Noorendike hooldamine (5.2.3.5).** Nendeks kuludeks eelarvestatakse noorendike hooldamisega seotud kulud. Maht eelarvestatakse lähtudes noorendikufondis olevate eraldiste olemi järgi, arvestades viimast töövõtet ja aastat, eesmärgi puuliiki ning mulla viljakust. Ühikuhind eelarvestatakse lähtudes järgmiseks aastaks prognoositud kütuse hinnast, töötasu suurusest ning töövõtulepingute koefitsiendist hinnaraamistikule.

3.6. **METSAPARANDUSE ÄRIKULUD**

- 3.6.1. **Metsaparandustööde kavandamine (5.2.4.1).** Nendeks kuludeks eelarvestatakse metsakuivenduse ja –teede uuendustööde kavadega seotud kulud. Eelarvestatakse lähtudes planeeritud objektidest ja eelmise aasta keskmisest kulust ning arvesse võetakse prognoositavat hinnamuutust.
- 3.6.2. **Kraavide hoiutööd (5.2.4.2).** Nendeks kuludeks eelarvestatakse metsakuivendussüsteemide hoiutöödega seotud kulud (kraavi kallaste niitmine, kraavi truupide remont, kraavide setetest puhastamine jne). Eelarvestatakse lähtudes planeeritud metsakuivendusobjektidest ning eelmise aasta keskmisest kulust ning arvesse võetakse prognoositav hinnamuutus.
- 3.6.3. **Teede hoiutööd (5.2.4.3).** Nendeks kuludeks eelarvestatakse metsateede hoiu- ja hooldustöödega seotud kulud (teede hõõveldamine, tee truupide remont, teeservade niitmine, teedele kattematerjali vedu, tee äärsete kraavide niitmine, lumelükkamine, teede tolmuwabaks muutmine jne). Eelarvestatakse lähtudes metsatee järkudest ning seisundinõuetest ning eelmise aasta keskmisest kulust ning arvesse võetakse prognoositav hinnamuutus.
- 3.6.4. **Karjääri majandamine (5.2.4.4).** Nendeks kuludeks eelarvestatakse karjääride avamise ja sulgemisega seotud kulud ning kaevandamisega seotud kulud. Eelarvestatakse lähtudes planeeritud töö mahtudele ning eelmise aasta keskmise kulu alusel ning arvesse võetakse prognoositav hinnamuutus.
- 3.6.5. **Metsaparandusega kaasnevad kulud (5.2.4.5).** Nendeks kuludeks eelarvestatakse metsaparandusühistute (MPÜ), ekspertiiside jms seotud kulud. Eelarvestatakse lähtudes kuludest eelmisel perioodil.

3.7. **PUIDUENERGEETIKA ÄRIKULUD**

- 3.7.1. **Hakkimine (5.2.5.1).** Nendeks kuludeks eelarvestatakse energia- ja ümarpuidu hakkimisega seotud kulud. Maht eelarvestatakse lähtudes planeeritud tarnekogustest. Ühikuhind eelarvestatakse lähtudes prognoositud energiapuidu tooraine jagunemisest ning järgmiseks aastaks prognoositud kütuse hinnast, töötasu suurusest ning kehtivatest töövõtulepingute hindadest.
- 3.7.2. **Hakkpuidu vedu (5.2.5.2).** Nendeks kuludeks eelarvestatakse hakkpuidu veoga seotud kulud. Maht eelarvestatakse lähtudes planeeritud tarnekogustest. Ühikuhind eelarvestatakse lähtudes prognoositud keskmisest väljaveo kaugusest ja järgmiseks aastaks prognoositud kütuse hinnast, töötasu suurusest ning kehtivatest töövõtulepingute hindadest.
- 3.7.3. **Hakkpuidu terminali kulud (5.2.5.3).** Nendeks kuludeks eelarvestatakse hakkpuidu terminaliga seotud kulud (laohoidjate töötasud, laoplatsi rent, tellitud mõõtmise kulud). Eelarvestatakse lähtudes prognoositud turukonjunktuurist ning puidumüügi hindadest ja prognoositavatest kuludest hakkpuidu terminali kohta.
- 3.7.4. **Hakkpuidu tootmisega kaasnevad kulud (5.2.5.4).** Nendeks kuludeks eelarvestatakse hakkpuidu tootmisega kaasnevad kulud (kattepaberi ostmine, hakkurite kahjustuste kompenseerimine, laoplatsi koristamine, seisuaaja

kompenseerimine, praami ülesõit jne). Eelarvestatakse lähtudes hakkimise kogusest.

3.8. **METSAKAITSE JA ERAKORRALISED KULUD**

3.8.1. **Metsakaitse ja erakorralised kulud (5.2.6).** Nendeks kuludeks eelarvestatakse metsakaitsega seotud kulud (ulukitõrjetööd, kärsakatõrjetööd, Rotstopi soetamine, tulekaitseribade hooldamine, tuletõrje veevõtukohta hooldamine, kopratammide eemaldamine jne) ning erakorralised metsamajanduslikud kulud (teedele langenud puude raiumine, arboristi teenus ohtlike puude langetamiseks, erakorraline kändude freesimine jne). Eelarvestatakse lähtudes eelmise aasta kuludest.

3.9. **METSAMAJANDUSLIKE TEENUSTE MÜÜGIGA SEOTUD KULUD**

3.9.1. **Metsamajanduslike teenuste müügiga seotud kulud (5.2.7).** Nendeks kuludeks eelarvestatakse muude teenuste müügiks tehtavad kulud (maapinna ettevalmistamine teistele metsaomanikele, elektri-, gaasi- ja muude trasside hooldamine). Eelarvestatakse proportsionaalselt metsamajanduslike teenuste müügi tuludega.

4. Looduskasutuse tegevusvaldkonna eelarve koostamine

4.1 Looduskasutuse tegevusvaldkonna eelarve koosneb jahindustalituse, külastuskorraldusosakonna, Sagadi metsakeskuse, looduskaitseosakonna ja Põlula kalakasvatustalituse eelarvest.

4.2 **KÜLASTUSKORRALDUSOSAKONNA TULUD**

4.2.1 **Igäiheõiguse (IÜÖ) objektide kasutamine (1.2.1.1).** Nendeks tuludeks eelarvestatakse külastuskorralduse tulud telkimisalade ja metsamajade kasutusse andmisest ning parkimispiletite müügist. Eelarvestatakse lähtudes täituvuse prognoosist ning hinnakirjadest.

4.2.2 **Loodusharidusprogrammid (1.2.1.2).** Nendeks tuludeks eelarvestatakse külastuskeskustes ja loodusmajades pakutavate tasuliste loodusharidusprogrammide tulud ning loodusharidusprogrammide juhendamise eest saadavad tulud. Eelarvestatakse lähtudes prognoositavatest mahtudest ja loodusharidusprogrammide hindadest.

4.2.3 **Külastajatele teenuste pakkumine (1.2.1.3).** Nendeks tuludeks eelarvestatakse külastuskeskuste ja loodusmajade ruumide rent ning kauba vahendusmüügi ehk nn realisatsiooni tulud. Eelarvestatakse lähtudes prognoositavatest mahtudest ning hinnakirjadest.

4.2.4 **Loomapargi tulud (1.2.1.4).** Nendeks tuludeks eelarvestatakse Elistvere loomapargi piletimüügi ja külastajate ekskursioonijuhendamise tulud. Eelarvestatakse lähtudes külastatavuse prognoosist ning hinnakirjadest.

4.2.5 **Koostööprojektid (1.2.1.5).** Nendeks tuludeks eelarvestatakse koostööprojektidest ja partnerlepingutest saadavad tulud. Eelarvestatakse lähtudes planeeritud lepingutest.

4.2.6 **Muud tulud külastuskorralduses (1.2.1.6.).** Nendeks tuludeks eelarvestatakse trükiste ja kaartide ning teabepunktides müüdavate kaupade müügist, v.a realisatsioonist, saadav tulu. Eelarvestatakse lähtudes eelmiste perioodide müügist.

4.2.7 **Sihtfinantseerimise tulu (4.1).** Nendeks tuludeks eelarvestatakse kulude katteks saadav ja kapitaalmahutuste soetamiseks ettenähtud sihtfinantseering. Eelarvestatakse lähtudes planeeritud, esitatud või kinnitatud projektide maksumusest.

4.3 **SAGADI METSAKESKUSE TULUD**

- 4.3.1 **Muuseumi külastus (1.2.2.1).** Nendeks tuludeks eelarvestatakse muuseumi piletite müügi tulu ja giiditeenuse müügi tulu. Eelarvestatakse lähtudes külastatavuse prognoosist ning piletihinnast.
- 4.3.2 **Loodusharidusprogrammid (1.2.2.2).** Nendeks tuludeks eelarvestatakse looduskooli poolt pakutavate tasuliste loodusharidusprogrammide ja loodushariduskoolituste tulud. Eelarvestatakse lähtudes prognoositavatest mahtudest.
- 4.3.3 **Majutamine (1.2.2.3).** Nendeks tuludeks eelarvestatakse majutuse tulud hotellis ja hostelis. Eelarvestatakse lähtudes täituvuse prognoosist ning hinnakirjadest.
- 4.3.4 **Toitlustamine (1.2.2.4).** Nendeks tuludeks eelarvestatakse metsakeskuses pakutava toitlustuse tulud ja cateringi teenuste tulud. Eelarvestatakse lähtudes mahtude prognoosist ning hinnakirjadest.
- 4.3.5 **Lisateenuste tulu (1.2.2.5).** Nendeks tuludeks eelarvestatakse metsakeskuse territooriumi ja ruumide (saun, mõisa peahoone jne) kasutusse andmise tulud; vahendusteenuse (esinejad, transport, rataste rentimine) tulud; koolituste ja seminaride müügi tulud. Eelarvestatakse lähtudes nõudluse prognoosist ning hinnakirjadest.
- 4.3.6 **Kaupluse tulu (1.2.2.6).** Nendeks tuludeks eelarvestatakse muuseumi poe ja hotelli vastuvõtuleti kauba müügi tulud. Eelarvestatakse lähtudes külastatavuse ja täituvuse prognoosist ja hinnakirjast.

4.4 **JAHINDUSTALITUSE TULUD**

- 4.4.1 **Jahindus (1.2.3).** Nendeks tuludeks eelarvestatakse jahilubade, jahisaaduste, jahiteenuste ja jahipidamisõiguse kasutuse müügi tulud. Eelarvestatakse lähtudes enampakkumise tuluprognoosile ning eelmiste perioodide jahiteenuste müügi tulule.

4.5 **LOODUSKAITSEOSAKONNA TULUD**

- 4.5.1 **Looduskaitsete maade rent (1.5.4).** Nendeks tuludeks eelarvestatakse PLK rendi tulud. Eelarvestatakse lähtudes renditavatest PLK pindalast ja kehtivatest rendi hindadest.
- 4.5.2 **Sihtfinantseerimise tulu (4.1).** Nendeks tuludeks eelarvestatakse kulude katteks saadav ja kapitaalmahutuste soetamiseks ettenähtud sihtfinantseering. Eelarvestatakse lähtudes planeeritud, esitatud või kinnitatud projektide maksumusest.

4.6 **PÕLULA KALAKASVATUSTALITUSE TULUD**

- 4.6.1 **Sihtfinantseerimise tulu (4.1).** Nendeks tuludeks eelarvestatakse kulude katteks saadav ja kapitaalmahutuste soetamiseks ettenähtud sihtfinantseering. Eelarvestatakse lähtudes planeeritud, esitatud või kinnitatud projektide maksumusest.

4.7 **KÜLASTUSKORRALDUSE ÄRIKULUD**

- 4.7.1 **Külastuskorralduse objektide rajamine (5.3.1.1.1).** Nendeks kuludeks eelarvestatakse igapäevase külastusobjektide ehituse ja renoveerimise kulud ning külastustaristu arendamiseks vajalike seirete kulud. Eelarvestatakse lähtudes külastuskorralduskavadest.

- 4.7.2 **Külastuskorralduse objektide hooldus (5.3.1.1.2).** Nendeks kuludeks eelarvestatakse igaiheõiguse külastusobjektide hoolduse ja remondi kulud; prügi koristamise kulud külastusobjektidel; lõkkepuude kulud; loodusvahtide ja abiloodusvahtide töötasu, transpordi, tööriiete, isikukaitsevahendite jm kulud. Eelarvestatakse lähtudes külastajate seirest ning rajatiste aastasest keskmisest hoolduskulust eelmisel perioodil.
- 4.7.3 **Loomasööt (5.3.1.2.1).** Nendeks kuludeks eelarvestatakse loomasööda kulud Elistvere loomapargi loomadele. Eelarvestatakse lähtudes loomade arvust ja kuludest looma kohta eelmisel perioodil.
- 4.7.4 **Loomade talitamine (5.3.1.2.2).** Nendeks kuludeks eelarvestatakse loomade hooldamisega seotud kulud Elistvere loomapargis. Eelarvestatakse lähtudes loomade arvust ja kuludest looma kohta eelmisel perioodil..
- 4.7.5 **Veterinaarteenus (5.3.1.2.3).** Nendeks kuludeks eelarvestatakse veterinaarkulud Elistvere loomapargi loomadele. Eelarvestatakse lähtudes loomade arvust ja kuludest looma kohta eelmisel perioodil.
- 4.7.6 **Teavitamine (5.3.1.3).** Nendeks kuludeks eelarvestatakse teabepunktide töötajate töötasud, tööriiete jm kulud; teabematerjalide (kaardid, trükised) kulud; teabepunktides müüdavate kaupade kulud; teabekogude (raamatud, filmid jt õppe- ja teavitusematerjalid avalikuks kasutamiseks külastuskeskustes) loomise ja haldamise kulud; messidel osalemise kulud; külastajatele tehtavate ürituste korraldamise kulud; külastajatele tehtavate teavituskampaaniate kulud; ekspositsioonidega seotud kulud; elektrooniliste teabematerjalide loomise ja haldamise kulud (www.loodusegakoos.ee). Eelarvestatakse lähtudes külastajate seirest, külastajatele tehtavate ürituste arvust ning prognoositud kuludest ürituse kohta.
- 4.7.7 **Loodusharidusprogrammid (5.3.1.4.1).** Nendeks kuludeks eelarvestatakse loodusharidusprogrammid loodusharidusprogrammid läbiviimisega seotud kulud; loodusharidusprogrammid arendamise kulud; kampaaniate ja konkursside läbiviimisega seotud kulud. Eelarvestatakse lähtudes loodusharidusprogrammid mahtudest ning prognoositud kuludest programmi kohta.
- 4.7.8 **Külastajatele teenuste pakkumine (5.3.1.4.2).** Nendeks kuludeks eelarvestatakse loodusharidusprogrammid loodusharidusprogrammid haldamise kulud (v.a hoonete haldamisega seotud kulud); loodusharidusprogrammid haldamise kulud; loodusharidusprogrammid teenuse osutamise kulud; kauba vahendusmüügi ehk nn realisatsiooni kulud. Eelarvestatakse lähtudes prognoositud külastusmahule ja eelmise aasta tegelikule kulule külastaja kohta.
- 4.7.9 **Külastuskeskuste ja loodusharidusprogrammid haldamine (5.3.1.4.3).** Nendeks kuludeks eelarvestatakse külastuskeskuste ja loodusharidusprogrammid kinnistute hoolduskulud. Eelarvestatakse lähtudes kinnisvaraosakonna juhataja 18.09.14 käskkirjas nr 1-5/183 kinnitatud standardites toodud nõuetele. Kulu prognoosimisel kaasatakse ekspertidena kinnisvaraosakonna haldureid.

4.8 **SAGADI METSAKESKUSE ÄRIKULUD**

- 4.8.1 **Muuseumi haldamine (5.3.2.1).** Nendeks kuludeks eelarvestatakse muuseumi töötajate töötasud ja kulud; näituste kulud; restaureerimise kulud; abikogu asjade ja museaalide soetamise kulud; museaalide ja abikogu asjade haldamise ja hooldamise kulud; metsamuuseumi ja härrastemaja puhastusteenuste kulud; giidi teenuse ostmise kulud; piletite trükkimise kulud, firmariiete soetamise kulud jne. Lisaks uute näituste ja ekspositsioonide koostamise ja uuendamise

kulud. Eelarvestatakse lähtudes töötajate arvust, planeeritud näituste ja ekspositsiooni mahtudest, prognoositud külastajate arvust ning eelmise aasta museaalide ja abikogu asjade hooldamise kulust.

- 4.8.2 **Loodusharidusprogrammid (5.3.2.2).** Nendeks kuludeks eelarvestatakse metsakeskuse poolt tehtavate loodusharidusprogrammide ja -koolituste läbiviimisega seotud kulud; loodusharidusprogrammide ja -koolituste arendamise kulud; loodushariduslike kampaaniate ja konkursside läbiviimisega seotud kulud. Eelarvestatakse lähtudes loodusharidusprogrammide ja -koolituste mahule ning prognoositud kulule tegevuste ja arenduste kohta.
- 4.8.3 **Majutamine (5.3.2.3).** Nendeks kuludeks eelarvestatakse majutusteenuse osutamisega seotud kulud (töötajate töötasud, puhastusvahendid, sisustuse hooldamine; tubade väikeinventari soetamine, firmariiete soetamine jne). Eelarvestatakse proportsionaalselt majutustuluga.
- 4.8.4 **Toitlustamine (5.3.2.4):** Nendeks kuludeks eelarvestatakse toitlustusteenuse osutamisega seotud kulud (töötajate töötasud, tooraine, sööginõud, väikeinventari soetamine, firmariided jne). Eelarvestatakse proportsionaalselt toitlustustuluga.
- 4.8.5 **Lisateenuste kulu (5.3.2.5):** Nendeks kuludeks eelarvestatakse ruumide, sh sauna kasutusse andmisega seotud kulud (küttepuit, koristamine jne); rataste rentimise seotud kulud; seminaride ja koolituste korraldamise kulud; esinejate honoraride kulud jne. Eelarvestatakse proportsionaalselt lisateenuse tuluga.
- 4.8.6 **Kaupluse kulu (5.3.2.6).** Nendeks kuludeks eelarvestatakse muuseumi poe ja hotelli vastuvõtuleti kauba ostmise kulud ning müügipunktidega seotud kulud (kassalindid, triipkoodilugejad, kassaprinterid jms). Eelarvestatakse lähtudes külastatavuse ja täituvuse prognoosist ning hinnakirjast.
- 4.8.7 **Teavitamine (5.3.2.7).** Nendeks kuludeks eelarvestatakse Sagadi metsakeskuse külastajatele tehtavate üritustega (puupäevad, seenepäevad jne) seotud kulud; teabematerjalide ja messides osalemise kulud. Eelarvestatakse lähtudes külastajate seirest, külastajatele tehtavate ürituste arvust ning prognoositud kulust ürituse kohta.
- 4.8.8 **Sagadi kaasnevad kulud (5.3.2.8).** Nendeks kuludeks eelarvestatakse metsakeskuse haldustöötajate töötasud, tööriided ja muud kulud; mõisakompleksi igapäevaste hooldustööde kulud; territooriumi ja talveaia hooldamisega seotud kulud (muru niitmine, heki pügamine, teede hooldamine, lillede ja väikeste taimede ostmine ja hooldamine; arboristi tööd); autoritasu. Eelarvestatakse lähtudes eelmiste perioodide mahtudest.
- 4.8.9 **Sagadi hoonete majandamine (5.3.2.9).** Nendeks kuludeks eelarvestatakse Sagadi mõisakompleksi kinnistu hoolduskulud. Eelarvestatakse lähtudes kinnisvaraosakonna juhataja 18.09.14 käskkirjas nr 1-5/183 kinnitatud standardites toodud nõuetele. Kulu prognoosimisel kaasatakse ekspertidena kinnisvaraosakonna haldureid.

4.9 **JAHINDUSTALITUSE ÄRIKULUD**

- 4.9.1 **Jahindus (5.3.3).** Nendeks kuludeks eelarvestatakse ulukihooldetöödega seotud kulud; jahiõiguse tasud; jahiulukite arvukuse reguleerimisega seotud kulud; jahiteenuse osutamisega seotud kulud; jahindusspetsialistide töötasud, transpordi- ja sidekulud; jahindusspetsialistide tööriided ja töövahendid. Eelarvestatakse lähtudes: jahindusspetsialistide arvust ja nende palgaastmest; prognoositud keskmisest aastasest läbisõidust (km) ja prognoositud transpordikulust (€/km); eelmiste perioodide keskmisest sidekulust; telefoni

soetamise kulust; eelmiste perioodide ulukihooldetööde ja jahiõiguse tasude kuludest.

4.10 **PÕLULA KALAKASVATUSTALITUSE ÄRIKULUD**

- 4.10.1 **Kalasööt (5.3.4.1).** Nendeks kuludeks eelarvestatakse kalade kasvatamisega seotud sööda kulud. Eelarvestatakse lähtudes eelmise perioodi kogustest ja hindadest ning arvestatakse prognoositavat hindade ja koguste muutust.
- 4.10.2 **Hapnik ja lämmastik (5.3.4.2).** Nendeks kuludeks eelarvestatakse kalade kasvatamisega seotud hapniku ja niisa sügavkülmutamisega seotud lämmastiku ning mahutitega seotud kulud. Eelarvestatakse lähtudes eelmise perioodi kogustest ja hindadest ning arvestatakse prognoositavat hindade ja koguste muutust.
- 4.10.3 **Asustamine (5.3.4.3).** Nendeks kuludeks eelarvestatakse noorkalade asustamisega seotud kulud. Eelarvestatakse lähtudes eelmise perioodi kogustest ja hindadest ning arvestatakse prognoositavat hindade ja koguste muutust.
- 4.10.4 **Hooldusained (5.3.4.4).** Nendeks kuludeks eelarvestatakse kalade kasvatamisega seotud pesu-, ravi-, hoolde- ja desoainekulud. Eelarvestatakse lähtudes eelmise perioodi kogustest ja hindadest ning arvestatakse prognoositavat hindade ja koguste muutust.
- 4.10.5 **Märgistamine (5.3.4.5).** Nendeks kuludeks eelarvestatakse noorkalade märgistamisega ja märgistatud kalade taaspüügiandmete kogumisega seotud kulud. Eelarvestatakse lähtudes eelmise perioodi kogustest ja hindadest ning arvestatakse prognoositavat hindade ja koguste muutust.
- 4.10.6 **Marja ja niisa kogumine (5.3.4.7).** Nendeks kuludeks eelarvestatakse kalamarja ja –niisa kogumisega seotud kulud. Eelarvestatakse lähtudes eelmise perioodi kogustest ja hindadest ning arvestatakse prognoositavat hindade ja koguste muutust.
- 4.10.7 **Kalanduse hoonete haldamine (5.3.4.8).** Nendeks kuludeks eelarvestatakse Põlula kalakasvatustalituse kinnistu hoolduskulud. Eelarvestatakse lähtudes kinnisvaraosakonna juhataja 18.09.14 käskkirjas nr 1-5/183 kinnitatud standardites toodud nõuetele. Kulu prognoosimisel kaasatakse ekspertidena kinnisvaraosakonna haldureid.
- 4.10.8 **Inventari haldamine (5.3.4.9).** Nendeks kuludeks eelarvestatakse kalakasvatusega seotud vahendite kulud. Eelarvestamisel lähtutakse planeeritavast vajadusest.
- 4.10.9 **Uuringud (5.3.4.10).** Nendeks kuludeks eelarvestatakse vee, kalahaiguste jms uuringute ja seiretega seotud kulud. Eelarvestatakse lähtudes eelmise perioodi kogustest ja hindadest ning arvestatakse prognoositavat hindade ja koguste muutust.
- 4.10.10 **Marja ja noorkalade hooldamine (5.3.4.11).** Nendeks kuludeks eelarvestatakse marja ja noorkalade hooldamisega seotud kulud. Eelarvestatakse lähtudes eelmise perioodi kogustest ja hindadest ning arvestatakse prognoositavat hindade ja koguste muutust.
- 4.10.11 **Kalakasvatusega kaasnevad kulud (5.3.4.12).** Nendeks kuludeks eelarvestatakse punktides 4.10.1-4.10.10 nimetatata kulud.

4.11 **LOODUSKAITSEOSAKONNA ÄRIKULUD**

- 4.11.1 **Looduskaitsetööde kavandamine (5.3.5.1).** Nendeks kuludeks eelarvestatakse looduskaitsetööde kavandamisega seotud kulud (elupaikade taastamiskavade koostamine, elupaikade taastamise ehitusprojektide koostamine,

parkide/alleede hoolduskavade koostamine, ekspertiiside koostamine ja tellimine, looduskaitsetööde seirega seotud kulud, looduskaitsetöödest teavitamisega seotud kulud jne). Eelarvestatakse lähtudes kaitsekorralduskavade ja liigikaitse tegevuskavade põhjal koostatud looduskaitsetööde nimekirjast ja eelmiste perioodide kuludest.

- 4.11.2 **Looduskaitsetööd (5.3.5.2).** Nendeks kuludeks eelarvestatakse looduskaitsetöödega seotud kulud (elupaikade taastamine, elupaikade hooldamine, PLK hooldamine, PLK taastamine, parkide/alleede hooldamine, looduskaitse taristu rajamine ja hooldamine jne). Eelarvestatakse lähtudes kavandatud aastasest töödenimekirjast ja eelmiste perioodide kuludest ning prognoositud hinnamuutusest.

5 Puiduturustuse tegevusvaldkonna eelarve koostamine

- 5.1 Puiduturustuse tegevusvaldkonna eelarve koosneb puiduturustusosakonna eelarvest.

5.2 TULUD

- 5.2.1 **Raieõiguse müük (1.1.1).** Nendeks tuludeks eelarvestatakse raieõiguse müük valdavalt eraisikutest klientidele, kuid ka raieõiguse müük väikesaartel, raadamistel ning PLK-de taastamistel. Klient ostab raieõiguse konkreetsele ettevalmistatud langile. Puude raie, kokku- ja äravedu on kliendi enda korraldada. Eelarvestatakse lähtudes eelmiste perioodide mahtudest ning planeeritud puidumüügi tulust, varumise kulust ning raieõiguse müügiga kaasnevatest kuludest.
- 5.2.2 **Metsamaterjali müük (1.1.2).** Nendeks tuludeks eelarvestatakse ümarpuidu müük klientidele. Ümarpuitu müüakse peamiselt kokkuleppehinnaga kehtivuslepingute alusel, vähem eelläbirääkimistega pakkumisel ja enampakkumisel. Eelarvestatakse lähtudes metsamajanduse poolt esitatud sortimentide tarnemahu prognoosist ning turu hinnastatistikast ja –trendidest. Samuti võetakse arvesse juba kehtivaid lepinguid ning nendes fikseeritud mahte ja hindu.
- 5.2.3 **Hakkpuidu müük (1.1.3).** Nendeks tuludeks eelarvestatakse energiapuidust (raidmed, tüvesed, kännud) ja vähesel määral ümarpuidust (seda juhul, kui ümarpuidul puudub piisav nõudlus ja ümarpuidust toodetud hakkpuidu hind on turul kõrgem) toodetud hakkpuidu müük klientidele. Hakkpuidu müügiks osaletakse soojus- ja energiatootjate poolt korraldatud hangetel, lisaks korraldatakse enampakkumisi ja müüakse kokkuleppehinnaga. Eelarvestatakse lähtudes metsamajanduse tegevusvaldkonna poolt esitatud hakkpuidu tarnemahu prognoosist ning turu hinnastatistikast ja –trendidest. Samuti võetakse arvesse juba kehtivaid lepinguid ning nendes fikseeritud mahte ja hindu.
- 5.2.4 **Metsamaterjali veo- ja ekspedeerimise teenuse müük (1.1.6).** Nendeks tuludeks eelarvestatakse AS-i Estonian Cell tellitud puidu vedu vahelaost kliendi lattu. Eelarvestatakse lähtudes kehtivuslepingu mahust ja ekspedeerimise hinnakirjast.
- 5.2.5 **Muude metsasaaduste müük (1.1.7).** Nendeks tuludeks eelarvestatakse jõulukuuskede müük. Eelarvestatakse lähtudes eelmiste perioodide müügist.
- 5.2.6 **Metsamaterjali varude muutus (2.1).** Nendeks tuludeks eelarvestatakse metsamaterjali varude muutused. Eelarvestatakse lähtudes prognoositud varude liikumisest.

5.3 **ÄRIKULUD**

- 5.3.1 **Puidumõõtmine (5.1.1).** Nendeks kuludeks eelarvestatakse puiduveoki ja forvarderi kasutamise kulud puidu kontrollmõõtmisel; ostetud puidumõõtmise kulud, kui müügilepingus on kokkulepitud, et puidu koguse mõõdab sõltumatu mõõtja ja kulud kannab müüja või mõlemad pooled; ostetud puidumõõtmise kulud, kui toimub reklamatsiooni lahendamine sõltumatu mõõtja poolt; puidukontrollmõõtjate töötasud, transpordi- ja sidekulud, puidukontrollmõõtjate tööriided ja puidukontrollmõõtmisega kaasnevad muud kulud (töövahendid, märkevärvid jne). Eelarvestatakse lähtudes eelmiste perioodide kuludest ja puidukontrollmõõtjate arvust ning nende palgaastmest; prognoositud keskmisest aastasest läbisõidust (km) ja prognoositud transpordikulust (€/km); eelmiste perioodide keskmisest sidekulust; telefoni soetamise kulust.
- 5.3.2 **Sadamateenused (5.1.2).** Nendeks kuludeks eelarvestatakse puidu veo kulud sadamas olevast puiduterminalist kaile, laevale laadimise kulud ning ladustamise kulud sadamas asuvas puiduterminalis. Eelarvestatakse lähtudes prognoositust turukonjunktuurist ja veo ning laadimise hindadest.
- 5.3.3 **Metsamaterjali ost (5.1.3).** Nendeks kuludeks eelarvestatakse ümar- ja hakkpuidu ostmise kulud. Eelarvestatakse lähtudes prognoositud turukonjunktuurist ning puidumüügi hindadest.
- 5.3.4 **Puiduturustamise kaasnevad kulud (5.1.4).** Nendeks kuludeks eelarvestatakse laboriteenuse kulud hakkpuidu niiskuse mõõtmiseks ja puidu kvaliteedi hindamiseks; kliendipoolsed puidu sorteerimine kulud; e-veoselehe (ELVIS) kulud; krediidikindlustuse kulud; e-müügikeskkonna kulud; klientidele tehtavate ärikingituste kulud. Eelarvestatakse lähtudes prognoositud turukonjunktuurist ning hindadest. Samuti võetakse arvesse varem kehtinud lepinguid ning nendes fikseeritud hindu.

6 Taimla- ja seemnemajanduse tegevusvaldkonna eelarve koostamine

- 6.1 Taimla- ja seemnemajanduse tegevusvaldkonna eelarve koosneb taimla- ja seemnemajanduseosakonna eelarvest.

6.2 **TULUD**

- 6.2.1 **Seemnete müük (1.3.1).** Nendeks tuludeks eelarvestatakse seemlaseemnete ja puistuseemnete müügi tulud. Eelarvestatakse lähtudes metsataime kasvatamise ja metsakülvide prognoositavast vajadusest Eestis metsapuu seemne liikide kaupa ja taimla- ja seemnemajanduse osakonna juhataja poolt kinnitatud hinnakirjast. Nendeks tuludeks eelarvestatakse avajuursete taimede müügi tulud, tulu eelarvestatakse sisekäibena. Eelarvestatakse lähtudes metsamajanduse tegevusvaldkonna tellimusest ning taimla- ja seemnemajanduse osakonna juhataja poolt kinnitatud metsataimede hindadest.
- 6.2.2 **Potitaimede müük (1.3.3).** eelarvestatakse potitaimede müügi tulud, tulu eelarvestatakse sisekäibena. Eelarvestatakse lähtudes metsamajanduse tegevusvaldkonna tellimusest ning taimla- ja seemnemajanduse osakonna juhataja poolt kinnitatud metsataimede hindadest.
- 6.2.3 **Ilupuude müük (1.3.4).** Nendeks tuludeks eelarvestatakse ilupuude müügi tulud. Eelarvestatakse lähtudes eelmiste perioodide müügist.
- 6.2.4 **Muude varude jääkide muutus (2.2).** Selleks eelarvestatakse metsataimede valmistoodangu varude muutus. Märtsis, enne metstaimede üleandmist metsakasvatustalitusele, vähendatakse metsataimede bioloogilise vara väärtust ning suurendatakse samavõrra metsataimede varu väärtust. Varudest hakatakse

metsataimede väärtust maha arvama vastavalt metsakasvatustalitusele üleandmisele. Sarnane varadest varudesse liikumise kanne tehakse augustis, enne sügisest metsauuendamise perioodi. Prognoosimisel kaasatakse eksperdina pearaamatupidaja.

- 6.2.5 **Bioloogilise vara (metsataim) ümberhindlus (2.3).** Selleks eelarvestatakse metsataimede lõpetamata ja valmistoodangu aasta alguse seisuga ja aasta lõpu seisuga rahaline vahe (koguseliselt või ühikuhinnaliselt metsataimede varud suurenevad või vähenevad). Märtsis kantakse varad varudesse ning detsembris aasta jooksul tekkinud varud varudesse. Eelarvestatakse lähtudes prognoositud aasta alguse varude summast ja aasta lõpu varude summast. Prognoosimisel kaasatakse eksperdina pearaamatupidaja.

6.3 **ÄRIKULUD**

- 6.3.1 **Noorte seemlate rajamine ja majandamine (5.4.1.1).** Nendeks kuludeks eelarvestatakse noorte (metsapuu seemneid veel ei varuta) seemlatega ja järglaskatse aladega seotud kulud (pookimine, istutamine, niitmine, töötasud, tööriided, materjalid, kütus, töövahendid jne). Eelarvestatakse lähtudes planeeritud rajamise mahtudest ja olemasolevate noorte seemlate ja järglaskatse alade pindalast ning eelmiste perioodide kulust pindala kohta ning kulu muutusest.
- 6.3.2 **Tootvate seemlate majandamine (5.4.1.2).** Nendeks kuludeks eelarvestatakse tootvate seemlatega seotud kulud (kärpimine, niitmine, töötasud, tööriided, materjalid, kütus, töövahendid jne). Eelarvestatakse lähtudes tootvate seemlate ja järglaskatse alade pindalast ning eelmiste perioodide kulust pindala kohta ja kulu muutusest.
- 6.3.3 **Seemnete varumine (5.4.1.3).** Nendeks kuludeks eelarvestatakse metsapuu seemnete varumise kulud seemlast ja puistust (töötasud, tööriided, materjalid, kütus, töövahendid, metsapuu seemnete ostmine jne). Eelarvestatakse lähtudes prognoositud käbivarumise mahust ning eelmiste perioodide kulust mahuühiku kohta ja kulu muutusest.
- 6.3.4 **Käbide lüdimine (5.4.1.4).** Nendeks kuludeks eelarvestatakse käbide töötlemise kulud käbikuivatis metsapuu seemnete kätte saamiseks (töötasud, tööriided, materjalid, kütus, elekter, töövahendid jne). Eelarvestatakse lähtudes prognoositud käbivarumise mahust ja eelmiste perioodide kulust mahuühiku kohta ja kulu muutusest.
- 6.3.5 **Seemnevarude haldamine ja seemnete müük (5.4.1.5).** Nendeks kuludeks eelarvestatakse metsapuu seemne sertifitseerimise kulud, pakendamise kulud, ladustamise kulud, müügiga kaasnevad kulud. Eelarvestatakse lähtudes prognoositud laokogusest ja müüginahust ning eelmiste perioodide kulust mahuühiku kohta ja kulu muutusest.
- 6.3.6 **Avajuursete tootmine – külvamine (5.4.2.1.1).** Nendeks kuludeks eelarvestatakse külviga seotud kulud avajuursete seemikute kasvatamiseks (metsapuu seeme, turvas, töötasud, tööriided, materjalid, kütus, elekter, töövahendid jne). Eelarvestatakse lähtudes külvimahust ning eelmiste perioodide kulust ja kulu muutusest.
- 6.3.7 **Avajuursete tootmine – istutamine (5.4.2.1.2).** Nendeks kuludeks eelarvestatakse avajuurse seemiku või potitaime seemiku koolitamisega seotud kulud (kesa hooldamine, istutamine, töötasud, tööriided, materjalid, kütus, töövahendid jne). Eelarvestatakse lähtudes koolitatavate metsataimede mahust ning eelmiste perioodide kulust ja kulu muutusest.

- 6.3.8 **Avajuursete tootmine – hooldamine (5.4.2.1.3).** Nendeks kuludeks eelarvestatakse avajuurse seemiku ja istiku hooldamisega seotud kulud (väetis, taimekaitsevahendid, töötasud, tööriided, materjalid, kütus, töövahendid jne). Eelarvestatakse lähtudes seemikute ja istikute mahust ning eelmiste perioodide kulust ja kulu muutusest.
- 6.3.9 **Avajuursete tootmine – väljakaevamine ja müük (5.4.2.1.4).** Nendeks kuludeks eelarvestatakse avajuurse seemiku ja istiku väljakaevamisega, pakendamisega ja kärsaka vastu töötlemisega seotud kulud (pakendid, töötasud, tööriided, materjalid, kütus, töövahendid, ladustamine jne). Eelarvestatakse lähtudes valmivate seemikute ja istikute mahust ning eelmiste perioodide kulust ja kulu muutusest.
- 6.3.10 **Potitaimede tootmine – külvamine (5.4.2.2.1).** Nendeks kuludeks eelarvestatakse külviga seotud kulud potitaimede seemiku ja istiku kasvatamiseks (metsapuu seeme, turvas, töötasud, tööriided, materjalid, kütus, elekter, töövahendid jne). Eelarvestatakse lähtudes külvimahust ning eelmiste perioodide kulust ja kulu muutusest.
- 6.3.11 **Potitaimede tootmine – hooldamine (5.4.2.2.2).** Nendeks kuludeks eelarvestatakse potitaimede seemiku ja istiku hooldamisega ning potitaimede ümberistutamisega seotud kulud (väetis, taimekaitsevahendid, töötasud, tööriided, materjalid, kütus, töövahendid jne). Eelarvestatakse lähtudes potitaimede mahust ning eelmiste perioodide kulust ja kulu muutusest.
- 6.3.12 **Potitaimede tootmine – väljakaevamine ja müük (5.4.2.2.3).** Nendeks kuludeks eelarvestatakse potitaimede väljavõtmisega, pakendamisega ja kärsaka vastu töötlemisega seotud kulud (pakendid, töötasud, tööriided, materjalid, kütus, töövahendid, ladustamine jne). Eelarvestatakse lähtudes valmivate seemikute ja istikute mahust ning eelmiste perioodide kulust ja kulu muutusest.
- 6.3.13 **Ilupuude tootmine – turustamine (5.4.3.3).** Nendeks kuludeks eelarvestatakse ilupuude väljakaevamisega ja pakendamisega seotud kulud (pakendid, töötasud, tööriided, materjalid, kütus, töövahendid, ladustamine jne). Eelarvestatakse lähtudes valmivate ilupuude mahust ning eelmiste perioodide kulust ja kulu muutusest.
- 6.3.14 **Metsataimede vedu kliendile (5.4.4).** Nendeks kuludeks eelarvestatakse metsataimede vedu taimlast metsakasvataja lattu. Eelarvestatakse lähtudes veomahust ning eelmiste perioodide kulust ja kulu muutusest.
- 6.3.15 **TSM hoonete majandamine (5.4.5):** Nendeks kuludeks eelarvestatakse taimlate ja käbikuivati kinnistute hoolduskulud. Eelarvestatakse lähtudes kinnisvaraosakonna juhataja 18.09.2014 käskkirjas nr 1-5/183 kinnitatud standardites toodud nõuetele. Kulu prognoosimisel kaasatakse ekspertidena kinnisvaraosakonna haldureid.

7 Metsakorralduse tegevusvaldkonna eelarve koostamine

7.1 Metsakorralduse tegevusvaldkonna eelarve koosneb metsakorraldusosakonna eelarvest.

7.2 ÄRIKULUD

7.2.1 **Metsakorraldus (5.5).** Nendeks tuludeks eelarvestatakse: metsakorraldajate töötasud, transpordi- ja sidekulud; metsakorraldaja tööriided; metsakorraldusega kaasnevad kulud (inventeerimise töövahendid jne). Eelarvestatakse lähtudes: metsakorraldajate arvust ja nende palgaastmest ning mahutulemustasu fondist; prognoositud keskmisest aastasest läbisõidust (km) ja prognoositud transpordikulust (€/km); eelmiste perioodide keskmisest

sidekulust; telefoni soetamise kulust; eelmiste perioodide metsakorraldusega kaasnevatest kuludest.

8 Maakasutuse tegevusvaldkonna eelarve koostamine

8.1 Maakasutuse tegevusvaldkonna eelarve koosneb metsaosakonna ja kinnisvaraosakonna maakorralduse ja maamüügi eelarvest.

8.2 ÄRITULUD

8.2.1 **Kinnisvara rent (1.5.2).** Nendeks tuludeks eelarvestatakse hoonestatud kinnistute või ruumide üürimise ja rentimise tulud ning üürimisega või rentimisega kaasnevate kulude hüvitamine. Eelarvestatakse vastavalt rendi- ja üürilepingutele. Eelarvestatakse kinnisvaraosakonna eelarvesse.

8.2.2 **Mitte looduskaitseliste maade rent (1.5.3).** Nendeks tuludeks eelarvestatakse tulud rohu- ja põllumaade ning teiste mitte PLK maade rendist ning kasutusõiguse tasudest. Eelarvestatakse vastavalt rendilepingutele ja kasutusõiguste kokkulepetele. Eelarvestatakse metsaosakonna eelarvesse.

8.2.3 **Maade müük (4.3).** Nendeks tuludeks eelarvestatakse hoonestamata kinnistute müügi tulud. Eelarvestatakse vastavalt planeeritud maade pindalale ning eelmiste perioodide keskmisele müügi ühikuhinnale (€/ha). Eelarvestatakse kinnisvaraosakonna eelarvesse.

8.3 ÄRIKULUD

8.3.1 **Metsavalve (5.6.1).** Nendeks kuludeks eelarvestatakse prügikoristamise kulud; siltide tellimise ja paigaldamise kulud; tulevalve seirejaamade kulud; tulekahjude kustutamisega seotud kulud. Eelarvestatakse lähtudes: prügistamise eelmiste perioodide kulust; prognoositavast siltide vahetamise ja uute siltide paigaldamise mahtudest ja hindadest; tulevalve seirejaama eelmiste perioodide kulust; tulekahjude kustutamise eelmiste perioodide keskmisest kulust. Eelarvestatakse metsaosakonna eelarvesse.

8.3.2 **Maamaks (5.6.2).** Nendeks kuludeks eelarvestatakse hoonestamata maade maamaksu kulu. Eelarvestatakse lähtudes eelmise perioodi maamaksu kulust, millele liidetakse aasta jooksul täiendavalt riigi omandisse vormistatava ja lisanduva maa eeldatav maamaks keskmise hektarimäära alusel. Eelarvestatakse metsaosakonna eelarvesse.

8.3.3 **Maakorraldus (5.6.3).** Nendeks kuludeks eelarvestatakse maamööduga, katastrisse kandmisega ja maade vormistamisega seotud kulud. Eelarvestatakse lähtudes toimingute eeldatavast mahust ning eelmise aasta ühe toimingu keskmisest kulust. Eelarvestatakse kinnisvaraosakonna eelarvesse.

8.3.4 **Maakorraldusega kaasnevad kulud (5.6.5).** Nendeks kuludeks eelarvestatakse piiritähistamise kulud. Eelarvestatakse lähtudes eelmise perioodi kulust. Eelarvestatakse metsaosakonna eelarvesse.

9 Tugiteenuste kulud

9.1 RMK eesmärkide täitmiseks on tegevusvaldkondade toetamiseks loodud tugiuksused ning juhtimisorganid (juhatas ja nõukogu). Antud peatükk käsitleb administratsiooni struktuuriüksuste ja juhtimisorganite (juhatas ja nõukogu) tugiteenuste (teenused, mida osutatakse kõikide struktuuriüksustele) kulude eelarvestamist.

9.2 TUGITEENUSED:

9.2.1 **Personalikulud (6.3.2.1).** Nendeks kuludeks eelarvestatakse RMK ülesed personalikulud (tööotsingu kuulutused, juubelite kingitused, jõulupakid jms); tervishoiukulud (prillid, vaktsiinid, töötervishoiuarst, toimumiskeskuste

- meditsiinikapid jms); sportimine. Eelarvestatakse lähtudes eelmiste perioodide kuludest. Eelarvestatakse personaliosakonna eelarvesse.
- 9.2.2 **Ametiriietus (6.3.2.2).** Nendeks kuludeks eelarvestatakse struktuuriüksuse üldhalduskuludes olevate töötajate ametiriietus. Eelarvestatakse lähtudes ametiriiete olemist ja ettemääratud ametiriietest. Eelarvestatakse personaliosakonna eelarvesse.
- 9.2.3 **Koolitus (6.3.2.3):** Nendeks kuludeks eelarvestatakse struktuuriüksuse kõikide töötajate koolituskulud (koolitaja kulud, koolitustega seotud toitlustus, ruumide rent, majutus jne). Eelarvestatakse lähtudes prognoositud koolitusplaanist. Eelarvestatakse personaliosakonna eelarvesse.
- 9.2.4 **Välislähetus (6.3.2.4).** Nendeks kuludeks eelarvestatakse struktuuriüksuse kõikide töötajate välislähetused kulud (majutuskulud, päevarahad ja sõidukulud). Eelarvestatakse lähtudes eelmiste perioodide kuludest. Eelarvestatakse personaliosakonna eelarvesse.
- 9.2.5 **Ürituste korraldamine RMK töötajatele (6.3.2.5).** Nendeks kuludeks eelarvestatakse RMK töötajatele korraldatud ühisürituste kulud (RMK jõulupidu, RMK laste jõulupidu, kutsevõistlused jms) ja toimimiskeskuste ühisnõupidamise kulud. Eelarvestatakse lähtudes planeeritud maksumusest. Eelarvestatakse ühisürituste kulu personaliosakonna eelarvesse ja toomiskeskuste ühisnõupidamise kulud kinnisvaraosakonna eelarvesse.
- 9.2.6 **Hoonete haldamine (6.3.2.6).** Nendeks kuludeks eelarvestatakse kinnisvaraosakonnale üleantud RMK ehitiste ja nende välisterritooriumiga seotud plaanilised ja avariilised remondikulud; kinnisvaraosakonnale üleantud RMK ehitiste ja nende välisterritooriumiga seotud hoolduskulud, v.a külastuskorraldusosakonna, Sagadi metsakeskuse hoonete, Põlula kalakasvatustalituse ja taimla- ja seemnemajandusosakonna tootmishoonete kinnistu hoolduskulud. Nendeks kuludeks eelarvestatakse ka koristajate tööjõukulud. Lisaks eelarvestatakse nendeks kuludeks kinnisvaraosakonnale üleantud kinnistute maamaks. Hooldus- ja remondikulud eelarvestatakse lähtudes kinnisvaraosakonna haldurite poolt hoonete nõuete (nõuded toodud kinnisvaraosakonna juhataja 18.09.2014 käskkirjas nr 1-5/183 kinnitatud standardites) vastavuse hindamisest ning selle alusel määratud remonditööde mahtudest ja prognoositavatest hindadest. Kinnistute halduskulud eelarvestatakse lähtudes eelmiste perioodide kuludest. Kinnisvaraosakonnale üleantud kinnistute maamaks eelarvestatakse lähtudes eelmise perioodi maamaksu kulust, millele liidetakse aasta jooksul kinnisvaraosakonnale täiendavalt lisanduva maa eeldatav maamaks keskmise hektarimäära alusel. Eelarvestatakse kinnisvaraosakonna eelarvesse.
- 9.2.7 **Kantselei (6.3.2.8).** Nendeks kuludeks eelarvestatakse struktuuriüksuse trükistega, ajakirjadega, ajalehtedega, tõlketöödega, bürootarvetega, bürooteenustega ja arhiivindusega seotud kulud. Eelarvestatakse lähtudes eelmiste perioodide kuludest. Eelarvestatakse kinnisvaraosakonna eelarvesse.
- 9.2.8 **Infotehnoloogia (6.3.2.9).** Nendeks kuludeks eelarvestatakse kogu RMK infotehnoloogia-alased kulud, mis on seotud kesksüsteemide ning laivõrgu jätkusuutliku toimimise tagamisega (riistara, tarkvara ja litsentside soetamise ja hoolduse kulud). Samuti üldkasutatavate ja personaalsete IT-seadmete soetamise ja hooldamise kulud (projektorid, printerid, arvutikomplektid, tahvelarvutid ja GPS-seadmed). Rakendustarkvarade arendamise ja hooldamisega seotud kulu. Eelarvestatakse lähtudes kesksüsteemide arenduse ja hoolduse vajadusest, laivõrgu arendusplaanidest, kontorite

komplekteeritusest, ametikoha kooskõlastatud riistvara profiilist arvestades riistvara kasutusiga, eelmiste perioodide tarkvara hooldus ja arendus kuludest. Eelarvestatakse infotehnoloogiaosakonna eelarvesse.

- 9.2.9 **Kommunikatsioon (6.3.2.11).** Nendeks kuludeks eelarvestatakse kommunikatsiooniga, reklaamiga, RMK trükistega (aastaraamat, ajakiri Metsamees), visuaalse identiteediga (firmastiili rakendused ja arendused), RMK kodulehe ja mobiilirakenduse arendusega ja sisuloomega, metsa- ja loodusteadlikkuse projektidega, sektoriüleste koostööprojektidega, meediamonitooringu ja kommunikatsiooniuuringutega, RMK meenetega ja reklaamiriietusega seotud kulud. Eelarvestatakse lähtudes kehtivatest lepingutest ja eelmiste perioodide kuludest. Eelarvestatakse kommunikatsiooniosakonna eelarvesse.
- 9.2.10 **Välisauditid (6.3.2.12).** Nendeks kuludeks eelarvestatakse säästliku metsamajandamise, finants- ja juhtimisauditiga seotud kulud. Eelarvestatakse vastavalt lepingutele. Eelarvestatakse juhatuse ja siseaudititalituse eelarvesse.
- 9.2.11 **Õigusabi, kohtukulud (6.3.2.13).** Nendeks kuludeks eelarvestatakse õigusabiga, kohtukuludega ja õiguslike konsultatsioonidega seotud kulud. Eelarvestatakse lähtudes eelmiste perioodide kuludest. Eelarvestatakse õigusosakonna eelarvesse.
- 9.2.12 **Muud kulud (6.3.2.14).** Nendeks kuludeks eelarvestatakse pangateenustega seotud kulud ja riigilõivud. Eelarvestatakse lähtudes eelmiste perioodide kuludest. Eelarvestatakse struktuuriüksuse eelarvesse.

10 Struktuuriüksuste palga-, transpordi- ja juhtimiskulud

- 10.1 RMK tegevusvaldkondade tootmise ja teenuste ning administratsiooni tugiteenuste osutamisega seotud juhtimiskulud sisaldavad endas kulusid, mis on küll seotud lõpptoodangu valmistamise, teenuste ning tugiteenuse osutamisega, kuid mida ei ole võimalik või otstarbekas või lubatud seostada konkreetse lõpptoodangu, teenuse või tugiteenuse osutamisega. Antud peatükk käsitleb kõikide struktuuriüksuste töötasude (koos tööjõumaksudega), transpordi ja üksuse juhtimisega seotud kulude eelarvestamist.

10.2 PALGAKULUD (6.1)

- 10.2.1 Nendeks kuludeks eelarvestatakse struktuuriüksuse üldhalduskuludes olevate ametikohtade palgaastme järgsed töötasud. Eelarvestatakse lähtudes ametikoha palgaastmest ja ametikohal töötavatest töötajate arvust. Eelarvestatakse struktuuriüksuse eelarvesse.
- 10.2.2 Nendeks kuludeks eelarvestatakse struktuuriüksuse üldhalduskuludes olevate ametikohtade mahutulemustasu, kellele on juhatuse otsusega mahutulemustasu ettenähtud. Eelarvestatakse lähtudes eelarvestatud töömahtudest ja mahutulemustasu juhenditest. Eelarvestatakse struktuuriüksuse eelarvesse.
- 10.2.3 Nendeks kuludeks eelarvestatakse RMK kõikide ametikohtade RMK aastatulemuste tulemustasu, mida makstakse juhul, kui RMK täidab RMK nõukogu poolt aastaks seatud eesmärgid. Eelarvestatakse juhatuse eelarvesse.
- 10.2.4 Nendeks kuludeks eelarvestatakse struktuuriüksuse üldhalduskuludes olevate ametikohtade arendustegevuse tulemustasu, mida makstakse RMK arengukavas püstitatud eesmärkide saavutamiseks ja rakendamiseks läbiviidavates projektides osalevatele töötajatele. Eelarvestatakse lähtudes eelmiste perioodide kuludest. Eelarvestatakse juhatuse eelarvesse.
- 10.2.5 Nendeks kuludeks eelarvestatakse struktuuriüksuse üldhalduskuludes olevate ametikohtade tegevusvaldkondade aastatulemustasud, mida makstakse tegevusvaldkondadele, kellele on juhatuse püstitanud aastatulemusülesanded

ning siseaudititalituse aastatulemustasu, mille aastatulemusülesanded püstitab nõukogu. Eelarvestatakse lähtudes eelmiste perioodide kuludest. Eelarvestatakse juhatuse eelarvesse.

10.2.6 Nendeks kuludeks eelarvestatakse kutsehaigusest tingitud tervisekahju hüvitis. Eelarvestatakse lähtudes eelmiste perioodide kuludest. Eelarvestatakse personaliosakonna eelarvesse.

10.2.7 Nendeks kuludeks eelarvestatakse praktikantide juhendamine. Eelarvestatakse lähtudes eelmiste perioodide kuludest. Eelarvestatakse personaliosakonna eelarvesse.

10.2.8 Nendeks kuludeks eelarvestatakse RMK toetused (sünni- ja matusetootused jms). Eelarvestatakse lähtudes eelmiste perioodide kuludest. Eelarvestatakse personaliosakonna eelarvesse.

10.3 **TRANSPORDIKULUD (6.2)**

10.3.1 Nendeks kuludeks eelarvestatakse struktuuriüksuse üldhalduskuludes olevate ametikohtade transpordikulud. Eelarvestatakse lähtudes RMK ametiautode puhul ametikohtade prognoositavast keskmisest aastasest läbisõidust ja prognoositud transpordikulust (€/km) ning isiklike autode kasutamise puhul ametikohtade prognoositavast keskmisest aastasest läbisõidust ja hüvitise suurusel (€/km). Eelarvestatakse struktuuriüksuse eelarvesse.

10.4 **ÜKSUSE JUHTIMINE**

10.4.1 **Nõupidamiste korraldamine (6.3.1.1).** Nendeks kuludeks eelarvestatakse struktuuriüksuste nõupidamiste ja ürituste kulud (nõupidamiste/üritustega seotud toitlustus, ruumide rent, majutus jne). Eelarvestatakse üldhalduskuludes olevate ametikohtade kohta 500€/a ja ärikuludes olevate ametikohtade kohta 100€/a. Eelarvestatakse struktuuriüksuse eelarvesse.

10.4.2 **Sidevahendite kasutus (6.3.1.2).** Nendeks kuludeks eelarvestatakse struktuuriüksuse üldhalduskuludes olevate ametikohtade laua- ja mobiiltelefonide side ning mobiilse andmeside kulud. Eelarvestatakse lähtudes eelmiste perioodide kulust ja kulu muutusest. Eelarvestatakse struktuuriüksuse eelarvesse.

10.4.3 **Väheväärtusliku vara ja kulumaterjalid, tarvikud (6.3.1.3).** Nendeks kuludeks eelarvestatakse struktuuriüksuse üldhalduskuludes olevate ametikohtade mobiiltelefonide soetamise kulud; muu väheväärtusliku vara soetamise ja hooldamise kulud; pisitarvikute soetamise kulud (patareid, kõrvaklapid, kaitsekiled, kotid jne). Nendeks kuludeks ei eelarvestata infotehnoloogiaosakonna poolt soetatavate IT seadmete ja tarvikute kulusid (hiired, klaviatuurid, tahvelarvutid jne). Eelarvestatakse struktuuriüksuse eelarvesse.

10.4.4 **Riigisisene lähetus (6.3.1.5).** Nendeks kuludeks eelarvestatakse struktuuriüksuse üldhalduskuludes olevate ametikohtade riigisiseste lähetuste majutuse kulud (siia alla ei lähe koolitustega seotud majutused ega üksuse ürituste/nõupidamistega seotud majutused). Eelarvestatakse lähtudes eelmiste perioodide kuludest. Eelarvestatakse struktuuriüksuse eelarvesse.

11 Uuringud ja teadustööd

11.1 **Uuringud ja teadustööd (6.3.3).** Nendeks kuludeks eelarvestatakse RMK teadusnõukogu poolt heaks kiidetud teadustööd ning RMK juhatuse poolt heaks kiidetud teadustööd ja uuringud. Eelarvestatakse lähtudes eelmiste perioodide kuludest. Eelarvestatakse juhatuse eelarvesse.

12 Amortisatsioon

- 12.1 **Amortisatsioon (7.).** Selleks eelarvestatakse summa olemasoleva põhivara registri ning planeeritud kapitaalmahutuste amortiseerimise normi alusel. Eelarvestatakse struktuuriüksuse eelarvesse.

13 Muud ärikulud

- 13.1 **Käibemaks (8.1)** Nendeks kuludeks eelarvestatakse põhivara soetuse käibemaks (k.a sihtfinantseerimise käibemaks) struktuuriüksustele, kelle kulusid kajastatakse koos käibemaksuga (külastuskorraldusosakond, looduskaitseosakond, Põlula kalakasvatustalitus) ja tugiteenuste kulude osakaaluline käibemaksu osa, mis arvestatakse juurde struktuuriüksustele, kelle kulusid kajastatakse koos käibemaksuga. Eelarvestatakse struktuuriüksuse eelarvesse, kulu prognoosimisel kaasatakse eksperdina pearaamatupidaja. Eelarvestatakse struktuuriüksuse eelarvesse.

14 Kapitaliseeritud väljaminekud

- 14.1 **Kapitaliseeritud väljaminekud (3).** Nendeks kuludeks eelarvestatakse töötasu põhivara valmistamisel (IT rakenduste arendamine ja ehitamine). Eelarvestatakse lähtudes eelmise perioodi kulusid. Eelarvestatakse infotehnoloogiaosakonna eelarvesse.

15 Kapitaalmahutuste eelarvestamine

- 15.1 Kapitaalmahutused jagunevad tinglikult kaheks: tootmisega seotud kapitaalmahutused (liikideks jaotatuna: metsakuivendus, metsateed, metsatehnika, metsataimede tootmine, looduskaitse) ja haldamise ning juhtimisega seotud kapitaalmahutused (liikideks jaotatuna: ehitus- ja renoveerimistööd, infotehnoloogia, transpordivahendid, töövahendid).
- 15.2 Kapitaalmahutusi eristatakse finantseerimisallika järgi: sihtfinantseering või RMK omafinantseering. Sihtfinantseeringutega kaetavad kapitaalmahutused esitatakse nõukogule kinnitamiseks eraldi blokina.
- 15.3 Kapitaalmahutuste liigid:
- 15.3.1 **Metsakuivendus:** Eelarvestatakse lähtudes kinnitatud arengukavast ja kinnitatud aastasest objektide nimekirjast. Eelarvestatakse projekteerimine metsaparandusosakonna ja rekonstrueerimine ning ehitamine metsaparandustalituse eelarvesse.
- 15.3.2 **Metsateed:** Eelarvestatakse lähtudes kinnitatud arengukavast ja kinnitatud aastasest objektide nimekirjast ning tasuvusarvutusest. Eelarvestatakse projekteerimine metsaparandusosakonna ja rekonstrueerimine ning ehitamine metsaparandustalituse eelarvesse.
- 15.3.3 **Metsatehnika:** Eelarvestatakse lähtudes vajadusest ja tasuvusarvutusest. Kapitaalmahutus loetakse õigustatuks, kui maksumus kujuneb soodsamaks sisseostetavate teenuse maksumusest või sarnast teenust ei saa või ei ole otstarbekas sisse osta või riskide maandamiseks. Eelarvestatakse vastavalt regiooni või metsakasvatustalituse eelarvesse.
- 15.3.4 **Metsataimede tootmine:** Eelarvestatakse lähtudes metsataime tootmise vajadustest. Eelarvestatakse taimla- ja seemnemajandusosakonna eelarvesse.
- 15.3.5 **Looduskaitse:** Eelarvestatakse lähtudes kinnitatud aastasest objektide nimekirjast, mis lähtuvad kaitsekorralduskavadest ja liigikaitse tegevuskavadest. Eelarvestatakse vastavalt looduskaitseosakonna või Põlula kalakasvatustalituse eelarvesse.

- 15.3.6 **Ehitus- ja renoveerimistööd:** Eelarvestatakse lähtudes struktuuriüksuste ettepanekutele ehitusspetsialistile ning kinnisvaraosakonna haldurite hoonete tehnilise seisukorra kaardistamise tulemustele. Eelarvestatakse kinnisvaraosakonna eelarvesse.
- 15.3.7 **Infotehnoloogia:** Eelarvestatakse lähtuvalt riistvara uuendamise ja IT-rakenduste arenduste vajadustele. Infotehnoloogiaosakonna juhataja hindab RMK erinevate struktuuriüksuste infotehnoloogia alaste kapitaalmahutuste vajadust koostöös tegevusvaldkonna juhtidega. Infotehnoloogiaalaste kapitaalmahutuste põhjendatuse puhul võetakse arvesse nii mõõdetavaid kriteeriume (tootmismahu kasv, omahinna alanemine, tulude kasv, kulude vähenemine jne), kui ka nn pehmeid kriteeriume (parem informeeritus, teeninduskvaliteedi tõus, kuvandi paranemine, klientide rahulolu, ladusam töökorraldus, konkurentsivõime paranemine, turvalisus, teabehaldamine jne). Eelarvestatakse infotehnoloogiaosakonna eelarvesse.
- 15.3.8 **Transpordivahendid:** Eelarvestatakse lähtuvalt struktuuriüksuste vajadusest tulenevalt töökohtade arvust, mis eeldavad transpordivahendi olemasolu ning struktuuriüksuse autopargi keskmisest vanusest ja optimaalsest kasutuseast. Transpordispetsialist hindab RMK erinevate struktuuriüksuste transpordivahendite soetamise ettepanekud ning analüüsib soetamise vajadust koostöös struktuuriüksuste juhtidega. Eelarvestatakse struktuuriüksuste eelarvetesse.
- 15.3.9 **Töövahendid:** Eelarvestatakse lähtuvalt struktuuriüksuste vajadusest (täpiskluped jms). Eelarvestatakse struktuuriüksuste eelarvetesse

16 Eelarvete täitmise jälgimine

- 16.1 Eelarvete täitmise jälgimine toimub RMK aruandekeskuses. Eelarve jälgimiseks kasutatavad aruanded:
- 16.1.1 **Eelarve täitmine** – sisaldab tegelikke andmete võrdlust kasumieelarvega. Võimaldab vaadelda andmeid kuupäevade vahemikega ning erinevate tegevusvaldkondade ning struktuuriüksuste lõikes.
- 16.1.2 **RMK kapitaalmahutused** – sisaldab tegelikke andmete võrdlust kapitaalmahutuse eelarvega.

17 Juhendi kinnitamine, muutmine ja tõlgendamine

- 17.1 Juhendi kinnitab ja seda muudab RMK juhatus.
- 17.2 Juhendi rakendamiseks annab selgitusi, tõlgendusi ja kohustuslikke korraldusi tootmis- ja finantskontroller.